

להיות לו לעבד נאמן, ומצינו שכן היה למשה, שקראו ה' עבד ה', שנתאוה לחיות ליכנס לארץ ישראל, לעבוד ה' ולקיים מצותיו.

אור החיים

ע"י השבת באה רפואת הנפש

רק שבתו יתן ורפא ירפא. הנראה לרמוז גודל מעלת יום השבת קודש אשר הוא צנור כל השפעו' וטובות הכלולים בגוף ובנפש והוא מרפא לכל העיניים כמו"ש שומר שבת מחללו אפילו ע"ג מחול לו וז"ש ובשביעי"ת יצא לחפשי הנב. בשביעית רמוז בו אותיות שב"ת. ולזה ג"כ הענין בחובל בחבירו צריך ליתן לו ה' דברים ואחד מהם שבת אותיות שבת רמוז בזה בחובל בחבירו הוא ג"כ בבי' עיניים. הא' כפשוטו שחבל בגופו. גם רמוז בעניני הנפש שחבל בחבירו בפגם הנפש ועל כל עיניים האלה העיקר הוא להתפלל עליו ביום ש"ק והוא תכלית הרפואה. וז"פ רק שבתו יתן כאשר יתפלל עליו ביום השבת או רפא ירפא.

תפארת שלמה

להתקדש בקדושת העיניים ובאכילה

וכי יכה איש את עין עבדו וגו'. אפשר לרמוז בזה, כי כבר כתבנו למעלה שהיצר הרע וכת דיליה הם החיצונים הרודפים להסית לאדם לכל מיני עבירות נקראים עבדים בבחינת עבדים משלו בנו, עיני שם. ונודע שגם בבחינת הקליפות נמצאים בחינת דבר ונוקבא ושניהם מסיתים לאדם ולאשתו ומחממין עמהם כידוע, והנה חז"ל אמרו עין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים וכו' ועוד אמרו עינא ולבא תרי סרסורי דעבירה וכו', ונמצא שכאשר יתגבר האדם בעצמו על אחת משתי אלה או שלא יראה בעיניו שום דבר אשר לא יראה, כי ישמור עינו מכל וכל שלא להביט על דבר שבעולם כי אם ההכרח לו לעבודת שמו יתברך, וביותר ויותר כי לצד שתוגדל בלבו המורא והפחד מפני אימת הבורא ברוך הוא העומד תמיד עליו ורואה במעשיו, ובושתו ממנו תמיד עד שאי אפשר לו כלל לישא עיניו למעלה מפני המורא והבושה, ואף בלכתו בשווקים לא ישא עין למעלה להסתכל בכל הדברים הנמצאים שם מכל הרעות הנמצא בשווקים ויושבי קרנות... ומקדש את עיניו בקדושת בוראו שלא יראה בהם ערות דבר, ואז נכון לבו בטוח בה' מן העבירה, כי הלא העין רואה והלב חומד אבל אם לא יביט בעיניו מה יחמוד, וכבר אמרו ז"ל שאין היצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות וכו'.

או שיראה להכניע ולשבר תאות לבבו שלא יחמוד ויתאוה לכל הבלי הבלי כי ימאס ויבזה בלבו כל התאוות והרהורים רעים בבזיון אמיתי, כי הלא כל התאוות מעשה בהמה המה וכמאמרם ז"ל שלושה דברים דומה לבהמה אוכל ושותה וכו' ואיך אדם בעל שכל יתאוה למה שהבהמה מתאוית הלא לקלון הוא לו... ונמצא כאשר יהיה זאת באמת בלב האדם ולא יהיה לבו חומד לכל התאוות הללו הרי גם הוא נכון לבו בטוח שלא יבוא לידי הטא, כי אף אם יראה בעיניו אם לא יחמוד לבבו אליהן מה בזה. וזה אומרו כאן וכי יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו, שיכה את העין השייך אל היצר הרע לו ולנוקבא דיליה הנקרא אמה כי אם הוא עבד היא אמה שיקדש את עינו בקדושה דמאריה וישמור את העין שלא לעשות בה דבר כי אם דבר הנוגע לה' לא יותר, ושחתה, שישחיתה לגמרי שכבר הוא נזהר ונשמר בשמירת העין למאוד וכבשת דוד המלך ע"ה העבר עיני מראות שוא וגו' אז הנה לחפשי ישלחנו תחת עינו שמשלח את עבדו הוא היצר הרע חפשי מאתו ולא יעבוד לו עוד, כי כבר נכון לבו בטוח שלא יבא לגירו יצר הרע וכת דיליה, כיון שהעין אינו רואה ממילא הלב לא יחמוד וכלי מעשה לא יגמרו.

לשמור על הנשמה

אם בעליו עמו וגו' יש לנו לדון במשפט זה, האם נשפטה בדין זה לעולם הבא, כשיבוא בעל הפקדון הוא אדון העולם, אשר הפקיד הנפש ביד האדם לשמור, דכתיב ושמור נפשך מאד, כשיבא לתבוע פקדונו מכל אחד, ונמצא נגנב, או נשבר, או נשבה, או מת, כי כל בחינות אלו, ישנם מצויות בעוברי עבירה, יש מי שנפשו נגנבת ממנו, במקרה לא טהור, ויש שהוא מוזד בעבירה, ואבר מאברי הנשמה המיוחד כנגד המצוה שעבר עליה הוא נפגם, ולפעמים בעשות עון מהכריתות ומיתות בית דין גורם מיתה לנפש, כאומרו ונכרתה הנפש, ולפעמים יגרום לה שביה, על דרך אומרם הנפשות העשוקות וגו', ובעמוד בעל הפקדון ויטעון טענה

צריך תשובה קודם התורה

ואלה המשפטים אשר תשים לפניך וגו'. פירש רש"י כל מקום שנאמר אלה פוסל את הראשונים ואלה מוסף על הראשונים וכו' מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני. ולמה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל מזבח...

ונראה לפרש על פי פשוטו כן דהנה ידוע שנתנית התורה הקדושה היה באש וברתת וזיע כמבואר בכמה מקומות וזה היה רק בעשרת הדברות לבד אבל חז"ל למדו בגזירה שזה במסכת ברכות שכל המצוות וכל לימוד התורה צריכה להיות ברתת וזיע עיני שם שדרשו על פסוק והודעתם לבניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב מה להלן ברתת וזיע אף כאן ברתת וזיע, על כן בעל קרי פטור מקריאת שמע מחמת שאי אפשר לומר ולקבל עול מלכות

שמים ברתת וזיע עיני שם בפירוש רש"י בגמרא. נמצא למידין מכאן שהתורה אינה נקנית לאדם אלא אם כן לומד באימה וביראה וברתת וזיע, וכל לימוד התורה ועשיית המצוות צריכין להיות וללמוד בהתלהבות גדול דהיינו ברתת וזיע כמו שקיבלו אבותינו את התורה על הר סיני, וצריך האדם לפשפש במעשיו היטב ולהרהר בתשובה קודם הלימוד ולא כמצות אנשים מלומדה רק שישבר את לבו על מעשיו בעת עמדו להתפלל או ללמוד ולקבל עליו לבל יהזור עליהם, כמו שהיה מרגלא בפומיה של אדמו"ר הרב הקדוש רבינו יעקב יצחק הלוי זצוק"ל מק"ק לובלין על פסוק ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי זה קאי על מי שלומד תורה ואינו עוזב את דרכיו הרעים ומהרהר עליהם בתשובה קודם הלימוד. ועל ידי שעושה תשובה קודם הלימוד הוא לומד באימה ויראה ברתת וזיע.

וכשהאדם לומד ספרי מוסר וכדומיהן על ידי שהן מעוררין את האדם לתשובה נקל הוא זאת שילמד באימה וביראה אבל בשלומד פלפולי הש"ס והלכות ובפרט דיני ממונות מאד מאד קשה ללמוד באימה וביראה אדרבא שיוכל לבוא חלילה לידי התפארות חס ושלוש כשיחדש איזה חידוש בלימודו, לכן צריך ביותר קודם שישב ללמוד דיני ממונות לעשות תשובה ויתחרט על חטאיו וילמוד אותה באימה ויראה וברתת וזיע.

מאור ושמש

שכל יהודי עבד ה'

אם אדוניו וגו'. עוד נראה לפרש הפרשה דרך רמז כי תצוה התורה להאדם לשום לפניו בתמידות כל הדברים האלה בין עיניו והוא אומרו אשר תשים לפניך שתמיד ישים האדם עיניו זה לפניו. והוא כי תקנה עבד עברי הלא ידעת כי האדם נחלק לשנים חלק אחד רוחני והוא העיקר והלב אחד גשמי שברא ה' לנשמה לשמשה שבאמצעותו מקיים כמה מצות אשר צוה ה' ולו יקרא שם עבד כי אינו אלא שמש לנפש שבשבילה יקרא אדם כמו שאמר הכתוב על בשר אדם לא וגו' שזה יגיד כי לא הבשר יקרא אדם, וכן אמר אדם אתם אתם קרויים אדם ולא אומות העולם שאין להם נפש רוחנית, ולזה תצוה התורה להאדם כי תקנה עבד עברי פירוש עברי עובר כי אינו קיים לעד כי מי גבר יחיה ולא יראה מות על דרך כצל עובר, וזמן קביעתו הוא עד ס' שנה על דרך אומרו תבא בכלח אלי קבר, ואמרו בש"ס כי בן ס' שנה הוא זמנו של אדם ללכת כחושבן בכלח שאז הוא כעלות גדיש, וזה הוא אומרו שש שנים פירוש כל ימיו הם ששים, והגם שאמר שיש חשבון שיכלול כללות א' וכאן כולל העשירי, ובשביעית פירוש בעשר שנים השביעית יצא לחפשי העבד על דרך אומרו במתים חפשי, ואומרו תיבת חנם לרמוז על יד מי תהיה היציאה על ידי חנם שהוא ס"מ וחילותיו שהם נרמזים בתיבת חנם כאומרם בספר הזוהר הקדוש כי במילי דמגנא הוא זינייהו דההיא סטרא ולזה לא שלטי בדבר מצוה שעושה האדם בדמים יקרים, וכן תמצא שכל דבר טומאה בא בחנם מה שאין כן דבר מצוה וקדושה צריך להם טורח גדול ודמים יקרים.

אור החיים

ע"י התשוקה לה' נקרא עבד ה'

ואמרו ואם אמר יאמר העבד וגו' כאן הודיע הכתוב, עבודת העבד ישראל המתלהב לעבודת קונו, ואף אחר שאפסו כוחותיו מתאוה תאוה לעבוד האדון, וזהו אומרו אהבתי את אדוני, את אשתי, ואת בני, שהם הנשמה והמצוות שעושה בעולם הזה, ואינו רוצה לצאת מהעולם הזה לחפשי כמתים, וזה יורה על החשק והתאוה בהאדון, לאיש כזה מבטיח האדון, כי לו יקרא עבד ה', וימלא תאוות לבו נתת לו, אך לא עתה, כי עתה אין לו עוד בעולם, אלא ועבדו לעולם, לעולם הבא יבחר בו ה' מהמלאכים

הנשמעת, תן לי הנפש כמו שנתתיה לך, כאומרו והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, ודרשו ז"ל תנה לו כמו שנתנה לך, האם יכולין הנפקדים ליפטר בטענת בעליו עמו, כי אמרו ז"ל אפילו אמר לו השקיני מים ושאל ממנו חפצו הרי זה שאלה בבעלים, והוא הדין כל השומרים, והן האדון קדם לזון ולכלכל מיום היות האדם, והוא הנופח באף האדם נשמת חיים, ומתעסק בצורכי אדם, מלבד אשר יעשה לכללות העולם, מחדש בכל יום מעשה בראשית, לזה יקרא בעליו עמו מתחילה ועד סוף, והרי שומרי הנפשות פטורים, הגם שלא ישיבו הנפש כמו שנתנה.

אור החיים

כפי ששומר עיניו כן ישמור ה' עליו

עין תחת עין וגו'. חבורה תחת חבורה. כויה תחת כויה. הרמז בזה ע"י סוד להורות מעלת איש הישראלי אשר באתערותא דלתתא אתער לעילא כמו"ש דע מזה למעלה ממוך. פי' מזה שנעשה למעלה הוא ממוך ע"י מעשיך הטובים שלמטה. וז"ש עין ה' אל יראיו. מי ששומר את עיניו מראות במקום שאינו ראוי מעורר עינא פקחא למעלה כמו"ש בתמור ותשב בפתח העינים.

תמור רמז לשכינה היא יושבת בפתח עינים מי ששומר כח הראות השכינה מתדבקת בו. וז"ש א' הקדשה היא בעינים. עין לא ראתה אלקים יעשה למחכה לו. מי ששומר עיניו כו' יעשה למחכה לו. וז"ש ונראהו עין בעין. מעין עוה"ב פי' עי"ז יכול לבא לעוה"ב הנה שוכרו אתו ופעולתו לפניו. וזה הרמז בפ' עין תחת עין העין שלמטה הוא כביכול נגד העין שלמעלה כנ"ל.

תפארת שלמה

מעלת כלל ישראל

ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים. דעת רש"י ז"ל שהיה קודם מתן תורה, ושבע מצות שנצטוו בני נח ופרה אדומה ושבת כו'. והקשה הרמב"ן ז"ל, ואינו נכון שיהיה על שנצטוו בני נח ושנאמרו להם במרה, שכבר שמעו, ולא יאמר ויספר אלא בחדשים אשר יגיד.

לכן נראה, כי באמת אלו נצטוו במרה, וכן ז' מצות שנצטוו כבר, רק שמשו רבינו עליו השלום היה מספר לעם גודל הפעולה שפעלו ישראל בקיום הו' מצות ובמצות שנצטוו במרה, והאיך שהקב"ה משתעשע בקיום המצות, ושכל העולמות והנשמות תלוין בהן, וסיפר משה גודל מעלות המצות שקיימו ישראל, דהיינו ז' מצות ומה שנצטוו במרה. ונמצא ויספר לעם לא קאי אצווי מצות, שהרי כבר נצטוו, רק מלת ויספר לעם הוא שמספר להם גודל המעלות והשעשועים שפעלו ישראל בקיום המצוות ההם, אז כיון ששמעו ישראל גודל השעשועים שמשתעשע הקדוש ברוך הוא בקיום המצות, והשפע והששון והשמחה שמשפיעין ישראל בכל העולמות על ידי קיום מצות הבורא ברוך הוא, אז ענו ואמרו כל אשר דיבר ה' נעשה, כלומר שאנחנו רוצים עוד במצות, כדי שישתעשע כביכול הקדוש ברוך הוא, ושישפיע הקדוש ברוך הוא עוד שפע רב וברכה וחיים בקיום המצות. וזהו כל אשר דיבר ה' נעשה, כלומר שאנחנו רוצים עוד במצות הבורא ברוך הוא.

שהשי"ת עם ישראל כתאומים

ויקה משה חצי הדם וישם באגנות וגו'. ופירש רש"י מי חלקו בא מלאך וחלקו. ולכאורה תמוה דמאי ענין החלוקה דייקא לחצאין ומאי נפקא מינה אם יהיה איזה חלק מרובה מחבירו עד שהיה צריך המלאך לבוא ולחלקו. ויש לומר לפי דרכינו לעיל בפרשת יתרו עיין שם. ולפי שהמעשה הזאת היה בהמשה בסיון במזל תאומים אשר נדבקו בני ישראל עם ה' כתאומי צביה. ומבשרי אחוזה אלוה, כמו יחוד למטה בין אהבת אהבים שנאמר עליהם כי הם נפש אחד ודם אחד. וכן היה הרמז כאן על גודל

אהבה כי חשוב בעיני ה' יתברך חצי הדם אשר זרק על העם כמו החצי אשר זרק על המזבח, וזה בא מלאך וחלקו להורות בסוד לא הוא גדול ממנה ולא היא גדולה ממנו, והבן.

עבודת ישראל

אם לבו בוער כאש בידוע שיש לה' תענוג ממנו

דהנה האדם בעבודתו להשי"ת בתורה ובמצות מביא תענוג גדול למעלה, וכשאדם רוצה לידע אם השם יתברך יש לו תענוג מעבודתו, הבחינה הוא על זה, אם אדם רואה שלבו בוער כאש ומתלהב תמיד לעבוד אותו, ויש לו חשק ורצון בעבודת הבורא אז בוודאי מוכח שהשי"ת יש לו תענוג מעבודתו, ולכן מסייעין לו מן השמים ושולחין לו מחשבות קדושות לתוך לבו. לזה אמר ומראה כבוד ה' וכו' שהסימן כשירצה אדם לידע אם רואה כבוד ה' והקב"ה נהנה ממנו ולזה כאש אוכלת אש לבו בוער כאש וק"ל.

קדושת לוי

בשבת יוכל לתקן מזה ששכח מהשבועה של תהי צדיק

כי יתן איש אל רעהו המור או שור וכו', איש זה הקב"ה כמו"ש ה' איש מלחמה, אל רעהו זה ישראל שנתן לו למען אחי ורעי, שהקב"ה מוסר לאדם ג' מידות הללו אהבה ויראה והתפארות ה' שהוא כללות כל מדות טובות שעל ידם וכל בהמה לשמור שישמור הבהמיות שלו, ומת או נשבר או נשבה אין רואה פי' שלא שם עינא פקחא לראות על דרכיו, ועי"ז נשבו ח"ו בתאות הגשמיות מפני שעשה עין של מעלה כאילו אינו רואה, שבועת ה' פי' מזה יעשה בשבועות ה' שמשביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע, והעצה לזה תהיה בין שיניהם שהוא ר"ת שבת שבשב"ק ישפוך שיחו לפני קונו.. ואז הוא העת שישבו בתשובה שלימה ולבקש מלפניו ית' שתהיה תפילתו מקובל

צמה צדיק

לשמור את כל אבריו בקדושה

כי יתן איש אל רעהו כסף וגו', שמעתי מפי מורי הגאון החסיד מו"ה נתן אדלער כ"ץ זצ"ל כי יתן איש הקב"ה (כאיתא במדרש איש זה הקב"ה שנאמר ה' איש מלחמה) לרעהו ישראל (כדאית' במד"ש פ' כ"ב רעך ורוע אביך אל תעזוב, ריעך זה הקב"ה וממילא אנו רעים כביכול לו וכדאיתא עוד שם במדרש חביבין ישראל שנקראו רעים למקום) כסף כמשמעו או כלים, איבריו וכל צרכיו, לשמור, בקדושה וגונב מבית האיש שהוא פוגם ומוציאו מהקדושה, אם ימצא שהוא גנב שלא שב בתשובה ישלם שנים כדכתיב לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתי ואם לא ימצא הגנב כי כבר שב בתשובה אז נקרב בעה"ב אל האלקים ונקרב אל האלקי יותר מצדיק מעיקרא כי במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד, אך בתנאי אם לא שלח ידו במלאכת ריעהו ממש שלא חטא בינו ובין חבירו דאז לא יופר עד שירצה את חבירו אלו דברי הרב זצ"ל ושתתיו יושק.

חתם סופר

השי"ת שומע צעקה אפילו אינו הגון

ושמעתי כי חנון אני חנון ומקבל תהנת כל אדם אע"פ שאינו הגון, מגורת הנם והענין, שלא תחשוב, לא אחבול שלמת הצדיק, אבל שלמת אדם שאיננו צדיק אקח ולא אשיבנו כי צעקתו לא ישמע אל, לפיכך אמר כי חנון אני ושומע צעקת כל מתחנן לי.

רמב"ן והיה כי יצעק אלי. יאמר שאם זה העשיר יהיה אוטם אזנו מועקת דל אל ידמה בנפשו שבעבור זה אבדה תקותו של העני אלא כ"א יצעק אלי ושמעתי, כי אם הוא אכזרי אני איני כמותו אלא ושמעתי כי חנון אני, או יאמר ממני תראו וכן תעשו בק"ו.

כלי יקר

ימי השובבי"ם

לתקן בפרשת משפטים

נפשי ישוב ינחני במעגלי צדק למען שמו, ישוב"ב ר"ת שימות ו'ארא ב'א בשלח י'תרו, דאף אם שבועות אלו עברו עלי בבחי' ישוב, אנא ינחני לתקן במעגלי צדק דהיינו שבוע פרשת משפטים שהוא בחי' מעגלי צדק, למען שמך ית', דהכל הולך אחר החתימה. בשם אמרי יוסף

טוב להודות לה'

מאמרים מתוך ספר אודה ה' בכל לבב

חשיבות אמירת מודה אני כל בוקר

חבול תחבול כפל לך בחבלה עד כמה פעמים אמר הקב"ה כמה אתה חייב לי והרי נפשך עולה אצלי כל אמש ואמש ונותנת דין וחשבון ומתחייבת לפני ואני מחזירה לך אף אתה טול והשב טול והשב. ועיי' קצות סי' ד' סק"א בשם הזוה"ק במדבר שאנו מפקדין הנשמה להשי"ת כל לילה והשי"ת מחזירה לנו בבוקר אע"פ שאנו עדיין חייבים לו, כך יחזיר האדם את פקדון חבירו אע"פ שעדיין חייב לו.

טוב להודות ליה

פרשת משפטים

בגודל מעלת ההודאה להשי"ת

ברכ' הנהנין בכונ' מסוגל לפרנסה

והרוצה להתחכם ידרים, רצה לומר יתן הודאה ושבח על חכמת התורה שנתן לנו השם יתברך, ואמר ידרים כי החכמה היא דרומי, כדכתיב (קהלת י, ב) לב חכם לימינו, וכתיב (משלי ג, טז) אורך ימים בימינה. והיא החכמה שתחיה את בעליה, וכל שכן חכמת התורה דכתיב בה (דברים ל, כ) כי היא חייך ואורך ימך. ובזכות שיתן שבח והודאה ויברך ברכת התורה בתום לבבו, יזכה להתחכם יותר, כי כשם שבזכות ברכת הנהנים התבואה והפירות מתברכים ומתרבים, ואם אינו נזהר בברכות בעון זה נפסדים ונתמעטים כאשר אבאר. כן בזכות ברכת התורה מתרבת אצלו ולזרעו ולזרע זרעו, ואם אינו נזהר בה פוסקת מזרעו, כדאיתא בנדרים פרק ואלו נדרים (פא א) מפני מה תלמידי חכמים אין מצוי לצאת מבניהם תלמידי חכמים, רבינא אמר מפני שלא ברכו בתורה תחלה. ואמרו וסימנך שלחן בצפון, רצה לומר העושר אשר השלחן רמוז לזה, כאמרם (יזמא עב ב) זר שלחן רמז לכתר מלכות, ובפרט השלחן אשר לפני ה' (יחזקאל מא, כב) שהוא מקור הברכה. ועל כן נקרא שלחן, שהקב"ה שולח ברכתו בלחם שעליו, ומשם הברכה משתלחת בכל המזונות, היה בצפון לרמז שהעושר בא מצפון. ואמר (שמות כה, י) וצפית אותו זהב טהור, רצה לומר אם תרצה לעשות שמירה לעושרך כאדם שעושה צפוי לדבר להשתמר מקלקול והפסד, אז וצפית אותו זהב טהור, רצה לומר הזהר בברכות, והן המה הצפוי שיתקיים בידך ויתרבה ויתברך העושר ההוא. וזהו וצפית אותו זהב טהור, רמז לג' ברכות של ברכת המזון מן התורה זה"ב. זי"ן ז'ן, ה"א ה'ארץ, בי"ת ב'ונה ירושלים. וכן זהב בגימטריא י"ד, לרמז אימתי מחויב אדם לברך אלו ג' ברכות י"ד פעמים בשבוע, שהרי בכל יום יש ב' סעודות, ואף שבשבת הם שלשה סעודות, סעודה שלישית יוצאים במיני תרגימא. ומאחר שמלת זהב רמוז לברכות לכן אמר זהב טהור, כי הברכות אמרות ה' טהורות. ומנורה בדרום, לרמז כי חכמת התורה שהיא מנורת זהב טהור, כי נר מצוה ותורה אור (משלי ו, כג) היא דרומי וימיני. מטה משה עמוד העבודה נט"י וסעודה, סי' שנא

ע"י ברכות בכונה זוכים לרפואה

עוד על פסוק הנ"ל ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך, לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימך אמלא, את אימתי אשלח לפניך והמתי את כל העם וגו'. ויש לדקדק שהיה לו לומר ואברך את לחמך וגו'.

ונראה על פי פשוטו דהנה איתא (בבא קמא ל) מאן דבעי למהוי חסידא יקיים מילי דברכות, יש לומר כך דהנה בכל מיני דומם צומח חי שבעולם יש בהם ניצוצות הקדושות שצריכים אנחנו בני ישראל להעלות אותם לשורשם, וכשאדם אוכל או לובש איזה מלבוש לעבודת ה' יתברך כדי לקיים נפשו לעבודתו יתברך שמו אזי יש עליה לאותו ניצוץ הקדוש שיש בו. ועיקר במה שמעלה הניצוץ הוא הברכה שמברך על האכילה והשתיה בקדושה אז על ידי הברכה היא מעלה הדבר ההוא למעלה לשורשו:

וזהו שאמרו בגמרא ברכות (לד ע"ב) שמקשי קראי אהדדי השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם (תהלים קטו, טז) ונאמר (שם כד, א) לה' הארץ ומלואה, ומשני כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה, נמצא כשמברך האדם בקדושה על אכילתו ושתיתו אז קונה הדבר ההוא כאילו בראו, וממילא כשאוכל בקדושה כנ"ל אזי הוא לו האוכל והמשקה לרפואה לכל מיחושו, וממילא על ידי ברכות גורם עוד שפע שישפיע הקב"ה עוד מזון לעולם וממשיך השפע על כנסת ישראל לבדו ולא יהיה אחיזה להחיצונים בהשפע העליונה, כי כנסת ישראל מקבלת השפע מעולמות עליונים ומשפעת לתחתונים, ואם חס ושלוש אינו מברך להקב"ה על מזונו אזי גורם חלילה הסתלקות השפע מעולמות העליונים שלא יושפע מהעולמות העליונים לכנסת ישראל, ומעט השפע שיורד לצורך קיום העולם חוטפים החיצונים חס ושלוש:

וזהו פירוש הפסוקים הנ"ל וברך את לחמך רצה לומר שתברך על מזונך בקדושה ובטהרה, והסירותי מחלה מקרבך רצה לומר שהמאכל תהיה בעצמו רפואה לחולים ולא תצטרך לרפואות. מאור ושמש - משפטים

קדשם בקדושת השבת

ברשת משפטים

בגודל חשיבות השמחה בהשי"ת ובמצותיו

להכין כל השבוע לשבת

שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם (כא ב): פירוש, דהנה אמרו חכמינו ז"ל (ביצה טז.) מחד בשבתא לשבתא, ויש לפרש כוונתם על דרך משל, לאדם הרוצה לעשות עובדא בהמשך זמן מוגבל, אזי בהתחלת הזמן או באמצעו אינו נחפז וממהר לעשותו, מצד שיש עדיין שהות ועדיין רחוק מתשלום הזמן, ועל כן אינו צריך להיות זריז בדבר. לאפוקי בהגיע קרוב לתשלום הזמן, אזי נחפז וממהר מאוד להיות זריז בדבר כנודע:

והנה ככה ממש הוא אצל האדם בהגיע ערב שבת אזי הוא מהזריזים ונחפז וממהר מאוד להכין צרכי שבת פן יבוא ח"ו לידי חילול שבת, וזהו הכל מצד התמעטות משך הזמן מששת ימי החול והתקרבותו יותר לשבת קודש:

וזו היא כוונת אמרם ז"ל מחד בשבתא לשבתא, פירוש שראוי לאדם לצייר בחד בשבתא כאילו היום הוא ערב שבת ממש, והזריזות העצומה שנוהג בהכנתו בערב שבת צריך לנהוג תיכף מחד בשבתא, כי כל ששת ימי המעשה צריכים להיות כיוזמא אריכתא והיום [הוא] ערב שבת, וצריך לירא ולפחד פן ח"ו תגיע שבת קודש והוא אינו מוכן ועומד לקבל הארתה:

וזהו מאמר הכתוב (כ ט) ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת, פירוש שכל ששת הימים צריך לעשות מלאכתו והכנתו בזריזות גדולה ולצייר בעצמו כאילו היום היא השלמת הששת ימים, ופן יבוא יום השביעי שבת ועדיין הוא אינו מוכן:

וזו היא גם כן כוונת אמרם ז"ל (עבודה זרה ג.) מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, פירוש דכל ימי חיי האדם נקראים ערב שבת, מצד שבכל ימי חייו צריך להיות זהיר וזריז ונחפז מאוד להכין עצמו בעבודת השי"ת כאילו היום הוא ערב שבת והיום הוא גמר ותשלום זמנו, ופן יגיע ח"ו זמנו לעלות לעולם העליון בחינת

עולם הבא בחינת שבת (עי' ברכות נז ע"ב) ושם הוא חפשי מן המצוות (שבת ל.) והוא אינו מוכן ועומד: וזהו שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם וז"ל: אהבת שלום - משפטים

ע"י הזכרת שם שבת זוכין לקדושה

זכור את יום השבת לקדשו (כ ח). ואמרו חכמינו ז"ל (ראש השנה כז.) זכור ושמור בדיבור אחד נאמר: יש לפרש על דרך שפירשנו כבר (עי' פ' כי תשא ד"ה לדעת) מאמרם ז"ל (שבת י ע"ב) מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, דהנה האור החיים פירש הכתוב זכור את יום השבת, שמזכירים את יום השבת, השם לבד, עיין שם. ולדעתי הפירוש, דאז ממשיכים על עצמם קדושה וטהרה. דהנה כשמעוררים אדם משינתו אזי קוראים לו בשמו, ונפש חיה הוא שמו (בראשית ב יט), והשם הוא החיות של האדם כידוע (עי' תולדות יעקב יוסף פ' שמות אות ו בשם הבע"ש הק'), כן היא השבת, כשקוראים אותה בשמה ממשיכים על עצמם קדושת שבת כל ימי השבוע על ידי זכירתו, וזהו ושבת שמה:

וזהו מאמרם ז"ל (שבת יב.) שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא, כשזועקים ומזכירים שם שבת אז תיכף ורפואה קרובה לבוא על מה שצריך. וזהו פירושו של זכור את יום השבת לקדשו:

(דברים ה יב) הפירוש כן, כי שמור הוא מלשון הכתוב (בראשית לז יא) ואביו שמר את הדבר, כי כל ישראל צריכים להמתין על שבת ולהכין את עצמם, על דרך שאמרו חכמינו ז"ל (ביצה טז.) מחד בשבתא לשבתא. ומי שעושה כן יכול להיות אצלו בחינת זכור את יום השבת, שבכל עת שיזכיר השבת יומשך עליו קדושת שבת:

וזהו זכור ושמור בדיבור אחד נאמר, כי זה תלוי בזה. אהבת שלום - יתרו